

Bude rok 2022 ve znamení konce energošmejdu? Ne zcela, ale větší ochrana spotřebitelů přichází

Z trhu dodávek energií v poslední době slyšíme jednu horší zprávu za druhou. Navýšen cen energií provázelo konec roku 2021 a postihlo řadu domácností a podnikatelů. Nekalé obchodní praktiky při sjednávání dodávek energií jsou pak problematikou známou dlouhodobě.

Novela energetického zákona, která nabyla účinnosti 1. ledna tohoto roku však nejednu pozitivní změnu přináší. Neupravuje pouze povinnosti dodavatelů energií a práva jejich zákazníků, ale stanovuje taktéž pravidla pro zprostředkovatele, kteří pro zákazníka (v postavení spotřebitele) obstarávají příležitosti k uzavření, změně a zrušení smlouvy s dodavatelem energií a tyto smlouvy sjednávají.

Právě na tyto nové povinnosti uložené zprostředkovatelům a nově nabytá práva zákazníků v závazku se zprostředkovateli se zaměří tento článek.

Máte pocit, že se Vás to netýká?

Vás možná přímo ne, ale věřím, že Vaši rodiče či prarodiče již nepříjemné zkušenosti mají. Často se totiž tito zprostředkovatelé zaměřují cíleně právě na starší generace. Nejednou tak slyšíme příběhy, kdy se z osoby údajně přicházející ke kontrole stavu plynu vyklube zprostředkovatel. Tomuto zprostředkovateli následně senioři podepíší řadu dokumentů, mimo jiné i nevinně vypadající přihlášku k výběrovému řízení nejlepšího dodavatele energií, která sebou nese letitý závazek a zmocnění zprostředkovatele k uzavření smlouvy za seniora s dodavatelem energií bez podrobnějších ujednání o jejím obsahu. Přičemž ukončení tohoto závazku bylo dříve často stíháno smluvní pokutou.

Nyní už k těm dobrým zprávám

Energetický zákon nově zprostředkovatelům ukládá povinné náležitosti pro smlouvy uzavírané se spotřebiteli, které musí obsahovat mimo jiné:

- výši odměny zprostředkovatele
- obsah smlouvy o dodávkách energií
- celkovou cenu, kterou je spotřebitel ochoten hradit
- podmínky ukončení závazku
- a dobu, na kterou je uzavřena.

Zmocnění zprostředkovatele k uzavření smlouvy je nyní zákonem **časově omezeno, a to na dobu 12 měsíců ode dne uzavření smlouvy o zastoupení**. Smlouva musí být spotřebiteli předána v listinné podobě, elektronicky pouze se souhlasem spotřebitele, nejpozději do 14 dnů od jejího uzavření.

Ze smluv nyní vymizí i největší „strašák“, a to často vysoká pokuta stíhající ukončení závazku před uplynutím doby, na kterou byla uzavřena. Smlouvu se zprostředkovatelem tak budou spotřebitelé moci **kdykoliv bez jakéhokoliv postihu a finančního plnění** vypovědět bez výpovědní doby, jakož i odvolat veškeré udělené plné moci k uzavření, změně či zrušení smlouvy o dodávkách energií. Dovolím si však upozornit, že v tomto případě nebude zprostředkovatel povinen vracet smlouvenou odměnu zprostředkovatele za již poskytnuté plnění.

S výše uvedeným dále souvisí právo spotřebitele bez postihu vypovědět smlouvu uzavřenou zprostředkovatelem s dodavatelem energií do patnáctého dne po zahájení dodávek elektřiny nebo plynu. Výpovědní doba pak činí 15 dnů a počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení

oznámení o výpovědi závazku ze smlouvy dodavateli. Do začátku tohoto roku toto právo měl pouze ten spotřebitel, za kterého zprostředkovatel uzavřel smlouvu distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory dodavatele. Byť k tomuto je nutné dodat, že v případě pochybností, zda smlouva byla uzavřena distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory, bylo na dodavateli energií, aby prokázal, že smlouva nebyla uzavřena těmito způsoby a spotřebiteli tak toto právo nevzniklo.

Říkáte si nyní, „škoda, že to neplatilo už tehdy, když smlouvu uzavřela moje babička?“

Zákonodárce novelou energetického zákona myslel i na smlouvy uzavírané se zprostředkovateli před účinností této novely.

Každá smlouva uzavřená mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem musí být do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tzn. do 1. 7. 2022 dána do souladu s požadavky dle aktuálně platné právní úpravy, jinak závazek ze smlouvy zaniká marným uplynutím této lhůty.

Nedojde-li k zániku závazku dříve, zaniká zmocnění udělené zprostředkovateli k uzavření, změně či zrušení smlouvy s dodavatelem energií nejpozději uplynutím 12 měsíců ode dne účinnosti této novely energetického zákona.

A poslední dobrá zpráva na konec.

Právo kdykoliv vypovědět smlouvu se zprostředkovatelem a odvolat zmocnění udělené zprostředkovateli bez jakéhokoliv postihu náleží i spotřebiteli, který se zprostředkovatelem uzavřel smlouvu ještě za dříve platné právní úpravy.

Byť novelou nekalé praktiky zprostředkovatelů na trhu energií zcela nevymizí, nyní se proti nim mohou spotřebitelé alespoň účinně bránit.

Tým advokátní kanceláře Juráš a partneři, advokátní kancelář v.o.s.

Mgr. Kamila Vaňková, advokátní koncipientka